

*** صادرات کالا ***

در آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی صادرات به دو دسته تقسیم شده است .

۱- صادرات قطعی

۲- صادرات موقت

صادرات قطعی عبارت است از کالائی که به منظور فروش یا مصرف در کشورهای خارج از ایران به خارج فرستاده می شود و صادرات موقت به صدور کالا به خارج از کشور برای انجام منظورهای موقتی (مثلاً تعمیر یا تکمیل کالا ، شرکت در نمایشگاه) و برگشت آن به کشور گفته می شود . آنچه در این مقوله مد نظر است صادرات قطعی است .

اسناد و مدارک لازم جهت صادرات :

- ۱- اخذ کارت بازرگانی معتبر به نام صادر کننده
- ۲- اخذ مجوز صدور (در صورتیکه برای صدور کالای مورد نظر ، توسط وزات بازرگانی موافقت کلی اعلام نشد باشد .
- ۳- اخذ گواهی بهداشت و قرنطینه (دامی ، نباتی - حسب مورد)
- ۴- گواهی استاندارد (در صورتیکه کالا مشمول مقررات اجباری استاندارد صادراتی باشد) .
- ۵- گواهی انرژی اتمی (حسب مورد) که به این مجوزها گواهی های مرسوم نیز گفته می شود .
- ۶- تهیه صورت عدل بندی Packing List (در صورتیکه کالا گوناگون باشد)
- ۷- شناسنامه فرش (فقط برای فرش دستباف)

مجوزهای صادرات :

کالاهای صادراتی بر حسب مجوز صدور به سه گروه تقسیم می شوند .

۱- کالای مجاز :

کالائی است که صدور آن با رعایت ضوابط نیاز به کسب مجوز ندارد . منظور از (ضوابط) آن دسته ترتیباتی است که رعایت آن برای صادرات پاره ای از کالاها قانوناً ضروری است مانند ضوابط استاندارد ، گواهی بهداشت انسانی ، دامی ، نباتی

۲- کالای مشروط :

کالائی است که صدور آن با کسب مجوز امکان پذیر است . پس از اعلام نظر موافق وزارتخانه های ذیربط که اصطلاحاً (موافقت کلی) نامیده می شود ، و پس از ابلاغ آن به گمرک توسط وزارت بازرگانی برای صدور کالاهای موضوع موافقت کلی ، نیازی به مراجعه متقاضی به وزارتخانه یا سازمان مربوط و اخذ مجوز موردی نخواهد بود .

۳- کالاهای ممنوع الصدور

کالائی است که صدور آن به موجب شرع مقدس اسلام (به اعتبار خرید و فروش یامصرف) و یا به موجب قانون ممنوع گردد. دولت می تواند بنا به مقتضیات و شرایط خاص زمانی با رعایت قوانین مربوطه صدور بعضی از کالاها را ممنوع نماید.

گواهی های مرسوم

گواهی بهداشت نباتی

طبق ماده ۱۸ آیین نامه اجرایی قانون حفظ نباتات ، فرآورده های نباتی که از ایران به کشورهای خارج صادر می شود بوسیله کارشناسان قرنطینه معاینه و در صورت سلامت کالا گواهی بهداشت نباتی صادر می شود .

و در صورت عدم تقاضای خریدار این کار انجام نمی گردد .

گواهی بهداشت دامی (گواهی سازمان دامپزشکی)

طبق ماده ۷ قانون دامپزشکی کشور مصوب سال ۱۳۵۰ ورود و صدور هر نوع دام زنده - تخم مرغ نطفه دار - اسپرم دام - فرآورده های خام دامی - داروها ، واکسن ها ، سرم ها و مواد بیولوژیکی ، مواد ضد عفونی ، سموم دام پزشکی ، مواد غذایی متراکم ، مکمل غذای دام و داروهائی که برای ساختن مواد نامبرده موردنیاز است باید با موافقت وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور) صورت گیرد .

گواهی استاندارد

در صورتیکه برای صادرات کالاهائی مقررات استاندارد اجباری وضع شده باشد اخذگواهی استاندارد از موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و ارائه آن به گمرک ضروری است .

گواهی انرژی اتمی

در مواردی که کالای صادراتی مواد غذایی یا انواع قراضه های فلزات و ... باشد ارائه گواهی سازمان انرژی اتمی کشور ضروری است .

صورت عدل بندی

در مواردی که کالاهای وارده بیش از یک بسته و محتویات بسته ها گوناگون و متنوع باشد ، ارایه یک فهرست که محتویات هر بسته (خالص و با ظرف) نشان دهد ، ضروری است .

سایر اسناد مورد نیاز برای صادرات

اسنادی که در ذیل نامبرده می شود برای ارائه به گمرک ایران الزامی نیست لکن ممکن است توسط کشور مقصد یا خریدار خارجی مطالبه شود .

۱- گواهی مبدا :

برای دریافت گواهی مبدا با در دست داشتن فتوکپی اظهار نامه گمرکی و بارنامه کالا به اتاق های

بازرگانی و صنایع و معادن مراجعه شود.

۲- کارنه تیر :

کار نه تیر دفتر چه ای است که برای عبور کالا بوسیله کامیون از کشورهای عضو ، بدون بازرسی دقیق و بدون تامین و دریافت حقوق و عوارض گمرکی صادر می شود .

۳- سیاهه خرید :

سیاهه خرید (Invoice) یا فاکتور صورتحسابی است که در آن تاریخ ، نام و نشانی خریدار و فروشنده ، شماره سفارش یا قرارداد ، تعداد یا مقدار و یا شرح کالا ، قیمت واحد ، قیمت کل ، نوع قرارداد و تعرفه گمرکی کالا ذکر شده است .

۴- بارنامه حمل :

بطور کلی بارنامه سند اصلی انتقال مالکیت کالا از فروشنده به خریدار است و دارای انواع مختلف می باشد مانند بارنامه هوایی - بارنامه دریایی - بارنامه راه آهن - بارنامه سراسری بارنامه زمینی (کامیون)

۵- گواهی بازرسی :

سندی است که توسط یکی از شرکتهای بازرسی کننده بین المللی صادر و به موجب آن تایید می گردد که کالای حمل شده با کالای ثبت سفارش شده یکسان است .

مراحل صادرات

۱- بازاریابی

۲- کسب مجوز صدور

۳- تعیین قیمت صادراتی توسط کمیسیون نرخ گذاری

۴- صدور پروفرما

۵- تهیه ، تدارک و بسته بندی

۶- دریافت گواهی بازرسی کالا

۷- صدور فاکتور و اخذ گواهی مبدا

۸- عقد قرارداد حمل و بیمه

۹- اظهار کالا به گمرک

۱۰- ارسال کالا

۱۱- دریافت واریز نامه یا گواهی صدور

بازاریابی

بازاریابی مهمترین قدم در صادرات است ، شناخت بازارهای خارجی و راههای نفوذ به آن ، شناخت هسته های قدرت ، شناخت رقبا در کشور هدف از مهمترین قسمتهاست که نیازمند داشتن اطلاعات از کیفیت کالا ، قیمت و میزان مصرف در بازار خریدار است .

راههای کسب اطلاعات به منظور ایجاد در ارتباط با خریداران از طرق ذیل امکان پذیر می باشد .

الف- مذاکره مستقیم با خریداران ب - استفاده از اطلاعات و آمارهای رسمی

ج- شرکت در نمایشگاه های بین المللی د - مراجعه به سوابق قبلی معاملات

ه - تماس با نمایندگیهای ایران و سفارتخانه ها و- استعلام از موسسات بین المللی و مراکز ارتباط

لازم به ذکر است که با پیشرفت تکنولوژی امکان دسترسی به اطلاعات از طریق سایت های اینترنتی سریعترین راه ممکن می باشد .

از مسائل قابل اهمیت در صادرات تبلیغات است که باید متناسب با اخلاقیات ، فرهنگ مصرف

خریداران کالا و کشور هدف باشد در غیر اینصورت ممکن است تبلیغات بازتاب منفی در پی داشته باشد .

کسب مجوز صدور

این مرحله در قسمت اسناد مورد نیاز جهت صادرات توضیح داده شد .

تعیین قیمت صادراتی « کمیسیون نرخ گذاری »

در حال حاضر صادر کننده ملزم به برگشت ارز حاصل از صادرات که توسط کمیسیون فوق تعیین گردیده است نمی باشد .

صدور پروفورما

در مواقعی که فروش کالا به طرف مقابل از طریق گشایش اعتبارات اسنادی انجام شود این مرحله ضروری است و هر پروفورما حاوی مشخصات ذیل است .

* نام فروشنده ، نشانی ، تلفن ، فاکس و تلفکس

* شماره و تاریخ صدور پروفورما

* نام خریدار و نشانی

* نام و مشخصات فنی کالا

* مقدار (QUANTITY)

* ارزش واحد کالا - ارزش کل کالا (UNIT PRICE – TOTAL PRICE)

* شرایط پرداخت (PAYMENT CONDITON)

* مبدا حمل (PLACE OF LOADING)

* شرایط حمل و تحویل

* مدت اعتبار قیمت پروفرما (VALIDITY)

* سایر شرایط « کشور تولید کننده » (ORIGIN COMMODITY)

تهیه و تدارک و بسته بندی

در این مرحله صادر کننده موظف است کالا را تهیه و طی زمان بندی توافق شده و با توجه به شرایط حاصله آماده نماید . صادر کننده باید کالا را مطابق شرایط و ویژگیهای خواسته شده توسط خریدار که مورد توافق قرار گرفته تهیه و برای آن بسته بندی مناسب مهیا نماید . بسته بندی باید متناسب بانوع کالا ، نوع حمل و شرایط عرضه بازار مصرف باشد تا ضمن جلوگیری از ایجاد خسارت و ضایعات هنگام حمل و نقل ، جاذبه لازم را در خریدار به وجود آورد.

دریافت گواهی بازرسی کالا

معمولا مورد درخواست خریدار کالا می باشد یعنی کالا بایستی بصورتی که خریدار می خواهد ارسال شود که در این صورت موسسه ای به توافق طرفین این بازرسی را انجام خواهد داد ، در مواقعی که کالا بصورت امانی ارسال می گردد خریدار در محل ، کالا را رویت و سپس معامله انجام می شود .

صدور فاکتور و اخذ گواهی مبدا

در این مرحله صادر کننده باید فاکتور فروش کالای خود را مطابق شرایط پروفرما ، صادر و به تأیید اتاق بازرگانی و صنایع و معادن برساند .

عقد قرارداد حمل و بیمه

در یک قرار داد فروش بین المللی کالا ، وارد کننده و صادر کننده هر دو طرف خواستار عقد قراردادی هستند که رضایت طرفین را در برداشته و قرارداد منعقد به بهترین نحو اجرا شود ارسال کالا از یک کشور به کشور دیگر به عنوان بخشی از معامله تجاری می تواند با خطرهایی همراه شود

اگر کالا خسارت دیده و یا از بین رود یا تحویل و پرداخت قیمت بنا به دلایلی انجام نشود ، رابطه بین طرفین قرارداد با مشکل روبرو شده و نهایت راهی جر اقامه دعوی وجود نخواهد داشت جهت رفع مشکل فوق و راهنمایی صادر کنندگان اتاق بازرگانی بین المللی مجموعه ای استاندارد در مورد تعهدات فروشنده و خریدار به منظور تنظیم قراردادهای فروش بین المللی کالا و تعیین مسئولیتهای هر یک از طرفین ، اینکوترمز (اصطلاحات بازرگانی بین المللی) را تدوین نموده است به دلیل اهمیت شناخت اینکوترمز برای صادرکنندگان (همچنین وارد کنندگان) خلاصه ای از این اصطلاحات به شرح ذیل ارائه میگردد :

تحویل کالا در محل کار EXW (Ex Works)

در این روش تحویل کالا ، فروشنده تحویل کالا را هنگامی به انجام می رساند که آن را در محل کار خود (یعنی کارگاه ، کارخانه ، انبار و غیره) به صورتی که برای صدور ترخیص نشده و در وسیله نقلیه دریافت کننده کالا بارگیری نشده است ، در اختیار خریدار قرار می دهد .
بنابراین اصطلاح مزبور مبین حداقل تعهد برای فروشنده است و خریدار باید تمام هزینه های حمل کالا و خطرهای متوجه آن را در جریان تحویل گرفتن کالا از محل کار فروشنده ، تقبل نماید .

تحویل کالا در کنار کشتی FAS (Free Along Side Ship)

فروشنده تحویل کالا را هنگامی به انجام می رساند که کالا در بندر بارگیری تعیین شده ، در کنار کشتی قرار گیرد و خریدار از این لحظه به بعد باید کلیه مخارج کالا و خطرهای از میان رفتن یا آسیب دیدن آن را به عهده گیرد .

تحویل کالا در محل مقرر به حمل کننده FCA (Free Carrier)

این اصطلاح بدین معنا است که فروشنده تحویل کالا را هنگامی به انجام می رساند که آن را پس از ترخیص برای صدور ، در محل مقرر در اختیار حمل کننده تعیین شده از طرف خریدار ، قرار دهد . باید متذکر شد که محل انتخاب شده برای تحویل ، بر تعهد بارگیری و تخلیه کالا در این محل تاثیر دارد . اگر تحویل در محل کار فروشنده انجام پذیرد ، فروشنده مسئولیت بارگیری را به عهده دارد و چنانچه بارگیری در محل دیگری صورت گیرد فروشنده مسئول تخلیه نیست .

تحویل کالا روی عرشه کشتی FOB (Free On Board)

تحویل کالا زمانی صورت می پذیرد که کالا در بندر بارگیری تعیین شده ، از لبه کشتی عبور کند به عبارتی خریدار از این لحظه به بعد کلیه مخارج کالا و خطرهای از میان رفتن یا آسیب دیدن آن را تقبل کند. اصطلاح FOB مستلزم آن است که فروشنده کالا را جهت صدور ترخیص کند. این اصطلاح فقط برای حمل و نقل از طریق دریا یا آبراهه های داخلی کاربرد دارد. اگر طرفین قصد تحویل کالا یا عبور آن از لبه کشتی را ندارند ، باید از اصطلاح « تحویل کالا در محل مقرر به حمل کننده » (FCA) استفاده نمایند .

تحویل کالا در مرز DAF (Delivered At Frontier)

این اصطلاح بدین معناست که فروشنده تحویل کالا را هنگامی به انجام می رساند که آن را پس از ترخیص برای صدور ، ونه برای ورود ، روی وسیله نقلیه آورنده کالا ، به صورت تخلیه نشده ، در نقطه و محل تعیین شده در مرز – اما قبل از مرز گمرکی کشور مجاور – در اختیار قرار دهد . واژه مرز می تواند برای هر مرزی ، از جمله مرز کشور صادر کننده به کار رود . بنابراین تعیین مرز مورد نظر با ذکر نام نقطه و محل در اصطلاح فوق حائز اهمیت می باشد .

تحویل کالا روی عرشه کشتی در بندر مقصد DES Delivered Ex (Ship)

فروشنده زمانی تحویل کالا را به انجام می رساند که آن را در بندر مقصد تعیین شده ، روی عرشه کشتی قبل از ترخیص برای ورود در اختیار خریدار قرار دهد . فروشنده باید کلیه هزینه ها و

خطرهای حمل کالا را تا بندر مقصد تعیین شده و قبل از تخلیه تقبل کند .

تحويل کالا روی اسکله در بندر مقصد DEQ (Delivered Ex Quay)

تحويل کالا هنگامی به انجام می رسد که فروشنده آن را در بندر مقصد تعیین شده روی اسکله (بارانداز) قبل از ترخیص برای ورود در اختیار خریدار قرار دهد . فروشنده باید مسئولیت هزینه ها و خطرهای حمل کالا به بندر مقصد مقرر را تقبل و کالا را روی اسکله (بار انداز) تخلیه کند. اصطلاح DEQ ایجاب می کند که خریدار کالا را جهت ورود ترخیص و مخارج کلیه تشریفات و همینطور حقوق و عوارض ، مالیاتها و سایر هزینه های متعلق به ورود را پرداخت کند .

تحويل کالا در محل مقرر در مقصد با ترخیص و با پرداخت حقوق و عوارض گمرکی Delivered

(Duty Paid (DDP

این اصطلاح بدین معناست که فروشنده کالا را پس از ترخیص برای ورود و به صورتیکه از وسیله نقلیه آورنده کالا تخلیه نشده است ، در محل مقرر در مقصد ، به خریدار تحويل می دهد . فروشنده باید مسئولیت کلیه خطرهای متوجه کالا و هزینه های آن تا این محل ، از جمله هرگونه حقوق و عوارض (این واژه شامل مسئولیت و قبول خطرهای انجام تشریفات گمرکی و پرداخت هزینه های این تشریفات ، حقوق و عوارض گمرکی ، مالیاتها و دیگر مخارج می شود) متعلق به ورود کالا به کشور مقصد را ، در صورت اقتضاء تقبل کند .

تحويل کالا در محل مقرر در مقصد بدون ترخیص و بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی

(Unpaid) DDU Delivered Duty

در این روش تحويل کالا ، فروشنده کالا را قبل از ترخیص برای ورود و به صورتی که از وسیله نقلیه آورنده کالا تخلیه نشده است ، در محل مقرر در مقصد به خریدار تحويل می دهد . فروشنده باید مسئولیت خطرهای متوجه کالا و هزینه های آن تا این محل ، غیر از حقوق و عوارض (این واژه شامل مسئولیت و قبول خطرهای انجام تشریفات گمرکی و پرداخت هزینه های این تشریفات ، حقوق

وعوارض گمرکی ، مالیاتها و دیگر مخارج می شود) متعلق به ورود کالا به کشور مقصد رادر صورت اقتضاء ، تقبل کند . این حقوق وعوارض وهمچنین هر گونه هزینه و خطرهای ناشی از قصور خریدار در ترخیص به موقع کالا جهت ورود به عهده وی خواهد بود.

پرداخت کرایه حمل کالا تامقصد CPT (Carriage Paid to)

بدین معناست که فروشنده کالا را به حمل کننده ای که خود تعیین کرده است تحویل می دهد بعلاوه باید هزینه لازم جهت حمل کالا تا مقصد مقرر را بپردازد . بعبارتی خریدار مسئولیت کلیه خطرهای متوجه کالا و هرگونه هزینه های دیگر آن پس از تحویل راتقبل می کند . CPT ایجاب می کند که فروشنده کالا را جهت صدور ترخیص نماید .

پرداخت کرایه حمل و بیمه کالا تامقصد CIP (Carriage And Insurance Paid to)

در این نوع قرارداد حمل ، فروشنده کالا را به حمل کننده ای که خود تعیین کرده است تحویل می دهد ، بعلاوه باید هزینه لازم جهت حمل تا مقصد مقرر را بپردازد . فروشنده همچنین باید خطر از میان رفتن یا آسیب دیدن کالا در جریان حمل و نقل که مسئولیت آن به عهده خریدار است راتحت پوشش قرار دهد . در نتیجه فروشنده باید قرارداد بیمه را منعقد و حق بیمه را پرداخت نماید .

قیمت کالا و کرایه تا بند رمقصد CFR (Cost And Freight)

این اصطلاح بیانگر آن است که فروشنده تحویل کالا راهنگامی به انجام می رساند که کالا در بندر بارگیری ، از لبه کشتی عبور کند . فروشنده باید هزینه ها وکرایه لازم جهت حمل کالا تا بندرمقصد مقرر را بپردازد اما مسئولیت خطر ازمیان رفتن یا آسیب دیدن کالا و همچنین هر گونه هزینه اضافی ناشی از حوادثی که پس از تحویل روی می دهند ار فروشنده به خریدار منتقل شود .

اصطلاح CFR ایجاب می کند که فروشنده کالا را جهت صدور ترخیص کند و فقط برای حمل و نقل از طریق دریا یا آبراهه های داخلی کاربرد دارد .

قیمت کالا بیمه و کرایه تا بندر مقصد CIF (Cost Insurance And Freight)

این اصطلاح بدین معنی است که فروشنده تحویل کالا را هنگامی به انجام می رساند که کالا در بارگیری از لبه کشتی عبور کند . فروشنده باید هزینه ها و کرایه لازم جهت حمل کالا تا بندر مقصد را بپردازد ، امامسئولیت خطر از میان رفتن یا آسیب دیدن کالا و همچنین هر گونه هزینه اضافی ناشی از حوادثی که پس از تحویل روی می دهند ، از فروشنده به خریدار منتقل می شود .

فروشنده باید خطر از میان رفتن یا آسیب دیدن کالا در جریان حمل و نقل ، که مسئولیت آن به عهده خریدار است ، راتحت پوشش بیمه دریایی قرار دهد. بعبارتی فروشنده بیمه رامنعقد و حق بیمه را پرداخت میکند البته فروشنده تنها ملزم به تهیه حداقل پوشش بیمه می باشد .

اظهار کالا به گمرک

صاد رککنده کالا با در دست داشتن مدرک مثبت (از قبیل کارت بازرگانی ، مجوزهای صدور و ...) به گمرک مراجعه نموده و اظهار نامه صادراتی راتنظیم می نماید اظهارنامه می تواندتوسط صاحب کالا و یاوکیل صاحب کالا تنظیم شود برخی از مندرجات اظهار نامه بدین شرح می باشد .

- نام و نشانی صادر کنندگان

- نام و نشانی حق العمل کار (اظهار کننده)

- شماره اجازه صدور

- نام کشور مبدا

- نام کشور مقصدنهایی کالا (کشور خریدار کالا)

پس ازتکمیل اظهار نامه صادراتی ، اظهار نامه و مدارک ضمیمه آن در دایره تطبیق اسناد گمرک به لحاظ کنترل صلاحیت صادرکننده یا اظهار کننده و صحت اسناد و مدارک و مندرجات اظهار نامه مورد بررسی قرار می گیرد .

ارسال کالا

پس از بررسی و تطبیق مشخصات محموله با اظهار نامه و تطبیق محتویات بسته با اظهار نامه توسط

ارزیابان گمرک و پرداخت هزینه های گمرکی (از قبیل انبار داری ، باربری ، هزینه بندری و..) کالا بر اساس نوع قرارداد حمل که با خریدار عقدگردیده است قابل ارسال خواهد بود .

دریافت واریزنامه یا گواهی صدور

پس از بررسی ارسال کالا شرکت حمل ، اظهارنامه ی کالای خروجی را ممهور به مهر خروج گمرک نموده و به صادرکننده عودت میدهد .